

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissen: KB – ett nav i kunskapssamhället (SOU 2003:129)

Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, har 40 lärosäten som medlemmar. Flera av dessa förväntas avge egna yttranden till rapporten KB – ett nav i kunskapssamhället. Förbundet vill för sin del framföra synpunkter på några större frågor som utredningen behandlar. Ett underlag för styrelsens ställningstagande har utarbetats av förbundets arbetsgrupp för vetenskaplig informationsförsörjning.

Inledningsvis vill SUHF framhålla att utredningen på ett förtjänstfullt sätt beskriver bakgrunden till och tendenser inom många aktuella informationsförsörjningsfrågor, centrala för forskning och utbildning och samhället i stort. Vi uppskattar beskrivningen av bibliotekens roll i en modern lärandemiljö. Förbundet vill i sammanhanget påminna om vår egen utredning *Vägar till kunskap – behov av en strategisk nyorientering för högskolorna och deras bibliotek*, som översändes till regeringen i mitten av februari.

SUHF stöder förslaget att elektroniskt publicerat material skall samlas genom pliktleveranser. Ytterligare uppmärksamhet måste dock ägnas vad som skall pliktlevereras av publicerat material, hur det skall tas om hand och göras sökbart. Inom t.ex det konstnärliga området är dokumentering och sparande av utvecklingsarbeten inte alls lika vanligt som i traditionell forskning, och det är viktigt att utveckling startas så att även sådana arbeten på lämpligt sätt kan sparas för eftervärlden. Det är angeläget att långtidsförvaring av material kan garanteras på ett säkert sätt för kommande generationer och KB har en viktig roll härvidlag. Förbundet stöder också i princip de föreslagna strävandena att äldre material i görligaste mån bör digitaliseras. Detta bör göras i former av gemensam och noggrann prioritering av insatserna. Tillgängligheten av materialet ökar efter digitalisering och denna bör tillsammans med etablering av nätbibliotek osv genom möjligheterna till bättre tillgänglighet betraktas som en investering i infrastruktur.

SUHF stöder förslaget om inrättande av ett nationellt nätbibliotek och bedömer att det är ett viktigt element i en nationell strategi för informationsförsörjning. Ett sådant skulle kunna bidra till att lärosätenas egna samlingar starkare kunde

profileras. En uppbyggnad av ett nationellt nätbibliotek skulle, enligt vårt förmenande, kunna lyfta nivån för tillgänglighet på ett positivt sätt. Vi vill påminna om den form som nätuniversitetet givits och anser att det bör undersökas om denna skulle kunna vara tillämplig även för nätbiblioteket. Vi hyser dock tveksamhet till de ekonomiska vinsterna av en samordning. Det är ett oerhört stort arbete som måste genomföras för att nätbiblioteket skall förverkligas och det är svårt att se hur detta skall kunna finansieras genom samordningsvinster. Det är också viktigt att komma ihåg att de aktuella biblioteken inte är fristående och isolerade enheter utan tvärtom nära kopplade till respektive universitets eller högskolas utbildnings- och forskningsverksamhet, såväl ledningsmässigt som när det gäller anskaffningspolicy m.m. När det gäller den praktiska implementeringen av ett nätbibliotek anser SUHF att detta bör vara ett gemensamt åtagande mellan KB och lärosätena och deras bibliotek. SUHF konstaterar att rapporten inte ger underlag för att bedöma de aktuella prioriteringarna inom området i KB:s planering och om till delar redan inom befintliga resurser finns möjligheter till omprioriteringar och konkreta samordningsvinster.

I utredningen (s 371) föreslås att KB får i uppdrag att utreda en långsiktig strategi och en handlingsplan för fortsatt nationell samordning och utveckling av informationsförsörjning till utbildning och forskning samt andra nationella biblioteksuppgifter. SUHF instämmer att det är angeläget med en nationell strategi för vetenskapliga informationsförsörjningsfrågor. I utredningens förslag nämns behovet av en bred representation i arbetet för en sådan strategi. SUHF är villigt att medverka i ett sådant arbete. Emellertid föreslår SUHF att ett uppdrag om en sådan handlingsplan bör föregås av en utredning för att identifiera konkreta möjligheter till samordning och eventuellt följande besparingar. En handlingsplan kan inte baseras på antaganden om samordningsvinster, där det kanske tvärtom handlar om kostnadsökningar.

KB föreslås få det odelade samordningsansvaret för många frågor. På flera håll i utredningen framhålls behovet av samordning. SUHF ser positivt på rationaliteten av samordning av många av frågorna och på KB som initiativtagare till en sådan samordning. Det är emellertid angeläget att lärosätena har ett avgörande inflytande på denna samordningsprocess och SUHF vill betona att samordningen av olika frågor inte får drivas till ett obligatorium för de olika lärosätena och biblioteken.

Förbundets styrelse diskuterade remissvaret vid sitt sammanträden den 11 maj och uppdrog då åt presidiet (Christina Ullenius och Bo Sundqvist) att slutjustera svaret.

För Sveriges universitets- och högskoleförbund

Bengt Karlsson
Generalsekreterare